

Eesti jätkusuutmatu majanduskasv
Indrek Neivelt
MÜ'06

Eesti naudib täna kiire majanduskasvu vilju: palgad tõusevad, tööpuudus on asendunud tööjõupuudusega. Ettevõtted löövad käiberekordeid jne. Riigieelarvesse laekub raha rohkem kui kulutada jõutakse. Elu on ilus nagu muinasjutus.

Vähe pööratakse tähelepanu küsimusele, millest see kasv tuleb? Keskpank esineb pideva regulaarsusega teemal ülekuumenemisoht ja sisetarbimise kiire kasv. Räägitakse ohtlikult kiirest palgakasvust. Aga see jutt ei veena kedagi, sest meie tublid töötajad teenivad enamikes Euroopa Liidu maades kordades rohkem. Pärast liitumist Euroopa Liiduga on näiteks Leedust lahkunud kümme protsenti inimestest. Eesti jääb vaid paari protsendi piiresse. Meie senine majandusedu on suuresti püsinud odaval tööjõul, välisinvesteeringutel ning laenukoormuse kasvul. Seejuures kõik need mootorid on tänaseks ennast ammendumas. Tänu Euroopa Liidule ühtlustuvad meie palgad Euroopa omadega kiiremini, kui me seda ette oskasime arvata. Meie välisvõlg on juba sama suur kui meie aastane sisemajanduse koguprodukt. Mis saab majanduse mootoriks lähiaastatel? Kuhu on ettevõtted investeerinud viimastel aastatel ning kas sealt on oodata uut taset?

Meie elanikkond väheneb keskmiselt viie tuhande inimese võrra aastas. On selge, et pikemas plaanis hakkab see meie majandust pigistama ja meie kõikide heaolu vähendama. Kas me oleme selleks valmis? Kui me tahame keskpikas perspektiivis kasvatada oma heaolu, peaksime võtma vastu aastas vähemalt viis tuhat immigranti. Kas me oleme selleks valmis? Kas meie ühiskond on valmis neid integreerima?

Ettekandes räägitakse kõikidest nendest probleemidest laiemalt ning lisaks veel teistestki. Majanduse ainukeseks jätkusuutlikuks mootoriks saab olla vaid kõrge lisandväärtusega eksporditööstus või -teenindus. Lisaks on jätkusuutlikuks kasvuks vaja kõrget sündivust. Nende mõlemaga paistavad Euroopas silma meie hõimuvennad soomlased. Me vajame arengustrateegiat, millest inimesed aru saavad ning mida ka ellu viiakse. Mitte sellist, mida on hea Brüsselisse saata.

Lahendamaks paljusid probleeme meie elus, vajame tõsist ühiskonda läbivat arutelu ning kindlasti mõningat väärtushinnangute muutmist ja muutumist.